

В. В. Патаман

Лубенський верстатобудівний завод

ЛУБЕНСЬКИЙ ВЕРСТАТОБУДІВНИЙ ЗАВОД – підприємство машинобудівної галузі промисловості. Уведено в експлуатацію 1915 у м. Лубни Полтав. губ. (нині Полтав. обл.) на базі евакуйованого з м. Кременець Волин. губ. (нині Терноп. обл.) устаткування ливар. і мех. заводу, який спеціалізувався на ремонті с.-г. знаряддя, виготовленні чавун. і мідного литва, токар. і стругал. верстатів найпростіших типів (засн. 1885 підприємцями Овадісом, Вайнбергом і Перельмутером, згодом був об'єднаний з АТ «Фенікс», правління якого знаходилося у С.-Петербурзі). Спочатку його розмістили на тер. олійниці Требелева (нині діляниця ф-ки «Валтекс-маркетинг плюс»), в наступ. році розпочали спорудження вироб. приміщень у пн.-зх. частині міста, на землі, придбаній у родини Шеметів. Сюди ж з Кременця переїхала й значна частина кваліфік. робітників. У Лубнах підприємство продовжило виконувати ті ж замовлення, що й до поч. 1-ї світової війни. Від кін. 1918 – у власності Л. Климова. Пізніше під час воєн. дій зазнав знач. руйнувань. 1924–32 був відбудований і реконструйований. 1923 дир. заводу «Фенікс» призначено М. Шурхіна (1927 його змінив І. Новиш, згодом керував Лозовський), у наступ. році вже працювало 40 осіб. Від 1926 – маш.-буд. завод «Комунар». Від 1935 – у структурі Гол. упр. верстатобуд. промисловості СРСР; став випускати нові моделі токар. верстатів, спец. верстати, напівавтомати та ін. У 2-й пол. 1920-х рр. щорічно виготовляв 10–12, на поч. 1930-х рр. – бл. 300 верстатів. 1931 введено в експлуатацію новий механо-складал. цех, 1936 – дизел. електростанцію (2 двигуни з електрогенераторами дозволили позбутися громіздкої, непродуктив. трансмісії та перевести верстати на індивідуал. електр. живлення). Тоді ж верстати з маркою заводу «Комунар» уперше відвантажили на експорт, зокрема були відправлені до Туреччини (потім вони експортувалися у понад 70 країн – Японію, Францію, Бельгію, Німеччину, Польщу, Кубу тощо, а також всі рад. республіки). Наприкінці серпня 1941 устаткування підприємства евакуйовано на ст. Саракташ Оренбур. обл. (РФ). 1944 на відновленому Л. в. з. «Комунар» зібрали перших 2 післявоєн. верстати (довоєнне устаткування продовжили експлуатувати на Сарактас. верстатобуд. заводі «Комунар»; у Лубнах окупанти не встигли зруйнувати вироб. приміщення). 1948 за кількістю виробленої продукції підприємство досягло рівня 1940. Протягом наступ. десятиліть були значно розширені вироб. потужності, введено в дію низку нових корпусів, споруджено значну кількість культурно-побут. і соц. закладів. Від 1957 гол. спеціалізацією заводу «Комунар»

став випуск спец. шліфув. і універсал. круглошліфув. верстатів. У рад. період він також виготовляв різноманітні вироби нар. вжитку. Від 1994 – ВАТ (від 2011 – ПАТ) «Шліфверст». Від 2012 – структур. підрозділ запоріж. ПАТ «Мотор Січ» з сучас. назвою. Нині у складі підприємства функціонують технологічно розвинені й оснащені виробництва: відливання чорних і кольор. металів, пластмас, інструментів і спецоснастки, ковальсько-штампув., зварюв., гальваніч. покриттів, терміч. і мех. оброблення, метрол. служба, центр. завод. лабораторія. Осн. продукція: круглошліфув. напівавтомат з числовим керуванням моделі ЗВ130Ф4, круглошліфув. напівавтомати моделей ЗТ110В, ЗС110В, ЗТ130Ф3, ЗС174Ф3, ЗМ173, ЗМ174, ЗМ175, круглошліфув. універсал. верстати високої точності моделей ЗН130В, ЗС120В, ЗС130В, ЗС132В, верстати для перешліфовування колінчатих валів моделей З411, ЗД4230, ЗД4231, ЗВ423, ЛТ-235, верстати для випробування шліфув. кругів моделей ЛТ-561, ЛТ-562, ЛТ-563, вертикально-свердлил. настіл. верстат моделі ЛТ-506М, копіювальньо-шліфув. верстат моделі ЛТ-181, вертикально-свердлув. універсал. верстат з ручним керуванням моделі ЛТ-505, круглошліфув. верстати моделей ЗС153В, ЗС154В. Протягом остан. 3-х р. освоєно випуск багатокоординат. оброблюв. центрів з числовим керуванням МС665-2SF, МС635-52, МС617-51, МС655-51, токар. напівавтоматів ЛТ7-12, МС1203-10W. Л. в. з. виконує капітал. ремонт і модернізацію (з відновленням норм точності) верстатів як власних, так й ін. виробників (як вітчизн., так і закордон.), дороблення мех. і гідравліч. частин устаткування, має можливість виготовляти для кондитер. підприємств насоси для перекачування шоколад. мас моделей ШП-240, ШП-241. У 2004 на Всеукр. конкурсі якості продукції «100 кращих товарів України» в номінації «Товари вироб.-тех. призначення» підприємство одержало перший приз за торцекруглошліфув. напівавтомат високої точності моделі ЗТ110В (розроблений на замовлення кіровогр. ВАТ «Гідросила» з налаштуванням для операції шліфування цапфи та торця шестерні гідронасоса). 2009 підприємство сертифіковане за системою упр. якістю ISO 9001. Протягом історії на ньому вироблено понад 100 тис. верстатів. В останні роки Л. в. з. також співпрацював із запоріж. АТ «Дніпроспецсталь» та рос. підприємствами «Анжеромаш» (Кемеров. обл.), «Заволз. мотор. завод» (Нижньогород. обл.), «Рибін. мотори» (Ярослав. обл.). У 2-й пол. 1980-х рр. налічувалося 2,5 тис., 1994 – 1,5 тис., 2015 – 462 працівники. Підпр-во тривалий час очолювали: С. Охременко (1958–79) й І. Снісаренко (1989–2013). Від 2013 дир. – В. Коваленко.

Фотоілюстрації

Покликання на статтю:

Лубенський верстатобудівний завод / В. В. Патаман // Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2017. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-58916>. – Останнє поновлення : 1 січ. 2023.

2001-2023 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).